

ANTI KVARIAT
MATS REHNSTRÖM

Cyberkatalog 21

Jul-, nyårs-, och fyrverkerilitteratur.

DENNA CYBERKATALOG har jul-, nyårs- och fyrverkeritema och innehåller både nykatalogiserade skrifter och titlar ur vårt lager. Här finns flera julklappsrimshandledningarna - en omfattande litteraturgenre under 1800-talets andra hälft - och en rad av de tidigaste svenska fyrverkerihandböckerna med Bergstedts fint illustrerade i täten. Flera av skrifterna ger intressanta inblickar i julfirandets kulturhistoria och många av de jullekar som beskrivs skulle nog vara bra att väcka liv i för att lättare smälta julbordets innehåll.

Med katalogen vill vi på antikvariatet passa på att tacka så mycket för året som gått och önska god jul och gott nytt år!

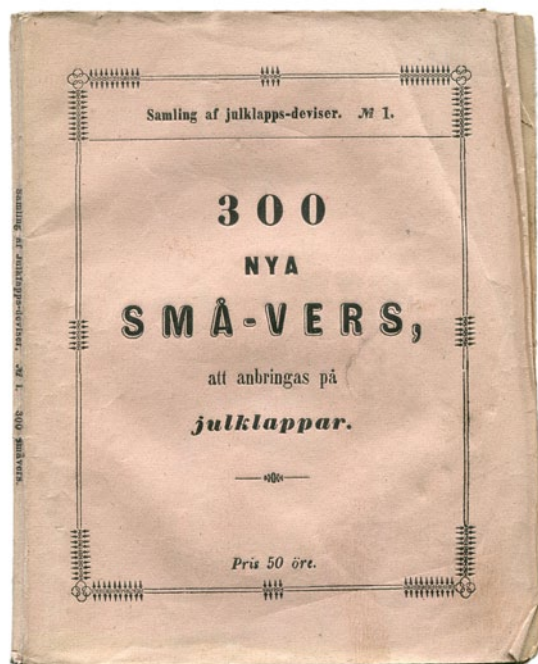

MATS REHNSTRÖM

ps. Observera att antikvariatet är stängt både julafton och nyårsafton trots att de är torsdagar. DS.

STOCKHOLM 2015 - 12 - 14

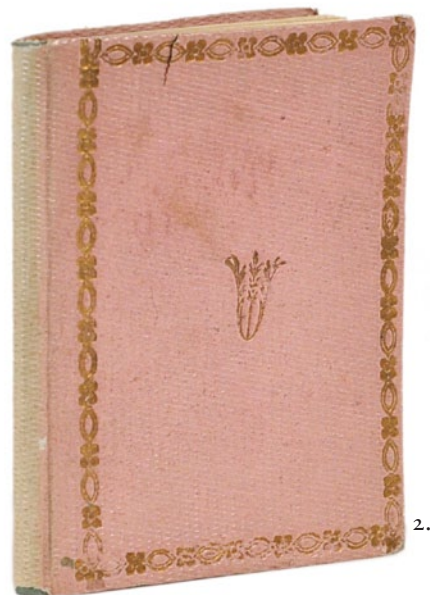
www.matsrehnstroem.se | info@rehnstroem.se

1. 300 nya små-vers, att anbringas på julklappar. Nyköping, P. E. Vinge, 1860. 16:o. 64 s. Häftad och oskuren i ngt nött tryckt blekrosa omslag. Snedläst. Inlagan med en del bruksspår och några gamla blyertsförstrykningar. Från Östana. *750
Samling af julklapps-deviser. No 1. Uppställd i alfabetisk ordning från ABC-bok ("Tuppens första gäfva kommer här/ att den lillas vett och sinne stärka/ om dess innehåll du riktigt lär/ skall, till lön, dig namnam tuppen värpa") till örhängen ("Vi ej på modet äro, men ändå/ jag hoppas, att du oss ej skall försmå"). Sista sex sidorna med bokannonser. Även bokreklam på det bakre omslaget där fem andra julklappsrimhjälpredor utannonseras.

2. Almanach för skott-året efter frälsarens Christi födelse, 1840. Till Stockholms horisont, belägen wid 59 grad. 20 1/2 min. polhöjd. Efter hans kongl. maj:ts nådigste stadgande utgifwen af dess Wetenskaps-academie. Sthlm, P. A. Norstedt & söner, (1839). 16:o. (48) s. & 4 grav. plr. + Nyårsönskan. [=rubrik]. U.o., u.å. 16:o. (2) s. Samtida ngt nött rosa mönsterpressat pappbd med ramdekor och mittornament i guld. Interfolierad. Ryggen ngt blekt och med liten nötning nederst. De inledande två bladen lagerfläckiga. Fint ex. med Vetenskapsakademiens kontrollstpl på titelbladet. *1200

Klemming & Eneström Sveriges kalendariska litteratur II, s. 19. Planscherna avbildar scener från de olika årstiderna. Innehåller bland annat uppsatsen "Om begagnande af så kalladt jäst foder åt boskapen" vilken sammanställdes av J. J. Berzelius, G. Poppius, P. A. Tamm och A. Retzius. Den separat tryckta "Nyårsönskan" inleds med orden "Hvem gläds ej åt nyårets ljusnande strimma, som helsar med hoppet ur gyllene sky?"

3. Almanach för året efter frälsarens Christi födelse, 1839 till Stockholms horizon, belägen wid 59 grad. 20 1/2 min. polhöjd. Efter hans kongl. maj:ts nådigste stadgande utgifwen af dess Wetenskaps-academie. Sthlm, P. A. Norstedt & söner, (1838). 16:o. (48) s. + (INGELMAN, G. G.) Månads-karakterer för år 1839 af I-n. Sthlm, Elméns och Granbergs tryckeri, 1838. 16:o. 20 s. & 10 handkolorerade plr. Samtida pappbd med ovanligt mönstrat pärm-papper i guld, rött och grönt. Blank vit papprygg där sannolikt det mönstrade pappret ramlat av. Helt guldsnitt. Almanacksdelen interfolierad med

oskrivna anteckningsblad. Ingelmans arbete med flera bruna fuktfläckar i texten och på planscherna. Sprucken i häftningen vid s. 10. Planschen vid s. 12 hårt fläckad. Tre uppslag i slutet tråkigt tejpförstärkta i innermarginalen. Bladet s. 17-18 felbundet efter s. 19-20. Med Vetenskapsakademiens kontrollstpl på titelbladet. Sidorna 21-24 saknas, liksom två tillhörande planscher. *900

Klemming & Eneström Sveriges kalendariska literatur II, s. 19 för almanackan, som innehåller uppsatsen "Nödvändiga försigtighetsmått att iakttaga af qvinnor bland allmogen i afseende på digifning" av P. G. Cederschiöld. Planschen till dikten "Nyårs-önskan" sitter som frontespis framför almanackan. Ingelmans arbete utgörs av dikter med titlar som "Målnings-expositionen", "Supkalaset", "Pigflyttningen", "Löfmarknaden" och "Brunnsdrickningen". Dikten "Procen-taren" har en tillhörande antisemitisk plansch med texten "Se, hur en christlig ungdom all sin lit / Här sätter till en from Is-raelit!".

4. (BERGSTEDT, C. H.) *Pyrotechnia eller fyrvärkeri-konsten*. B. Uppsala, J. F. Edman, 1801. 8:o. 32 s. & 10 grav. plr. Häftad och oskuren i samtida gråpappersomslag med "Fyrverkeri" skrivet med samtida hand på främre omslaget. En liten fläck i marginalen på plansch nr 5. Fint ex. från Östanå. *16000

Arbetet, som sannolikt är det äldsta separat tryckta svenska arbetet i ämnet, är författat "till deras tjänst som äro älskare af fyrverkerie-konsten". Det är en kortfattad handbok i fyrverkerikonsten med instruktioner om hur exempelvis en "löpande orm-pyramid" och en "stjernpytsare" förfärdigas. De trevliga graverade planscherna illustrerar de olika raketer och fyrverkeripjäser som behandlas i texten.

5. (BEXELL, C. E.) *Det nya julbordet*. Berättelse och betraktelser, tillagnade Rydaholms nykterhetsförening. Andra upplagan. Jönköping J. P. Lundström, 1840. 12:o. 43,(2 blanka,1) s. Häftad. Bra ex. men med limrester och revor i ryggen. *400
Första upplagan utkom 1839. Författaren var kyrkoherde i Växjö stift. Det nya julbordet är uppenbarligen ett nyktert julbord.

6. *Bokvännens julbok* 1948. Bokgåvan. Uppsala, Almqvist & Wiksell, 1948. 180,(1) s. Elegant halvpergamentbd med sparsamt dekorerad och guldornerad rygg med tvåfärgad röd och grön titeletikett i skinn (Bonniers bokbinderi). Övre guldsnitt. Omslaget medbundet. Med Lars A. Lindgrens något slarvigt inklistrade exlibris. *1000

Ett av tjuugo exemplar tryckta på "särskilt papper" för redaktionens räkning. Innehåller tolkningar av Gunnar Ekelöf, novellen "Boccaccis kock" av Gustav Hedenvind-Eriksson, en artikel om "Dunoyer de Segonzac som bokillustratör" av Claude Roger-Marx, tre essayer av Charles Lamb, en artikel om Thomas Mann av Bengt Holmqvist, "Amerikanska samlare av americana" av Lawrence S. Thompson och "Boklig skandinavism" av Adam Helms.

6.

7. *Bokvännens julbok* 1948. Bokgåvan. Uppsala, Almqvist & Wiksell, 1948. 180,(1) s. Vitt oklotryggbd med Bokvännernas monogram i guld på främre pärmen. Främre omslaget medbundet. Med anteckning av Bengt Åhlén på försattsbladet och Stefan Anderssons exlibris. *650

Ett av tjuugo exemplar tryckta på "särskilt papper" för redaktionens räkning. Bandet är komponerat av Karl-Erik Forsberg. Innehåller tolkningar av kinesisk lyrik av Gunnar Ekelöf, novellen "Boccaccis kock" av Gustav Hedenvind-Eriksson, en artikel om "Dunoyer de Segonzac som bokillustratör" av Claude Roger-Marx, tre essayer av Charles Lamb, en artikel om Thomas Mann av Bengt Holmqvist, "Amerikanska samlare av americana" av Lawrence S. Thompson och "Boklig skandinavism" av Adam Helms.

8. *Christian, eller den christeliga familjen, jul-afton*. Göteborg, S. Norberg, 1811. 8:o. 30,(2 blanka) s. Häftad, oskuren och ouppskuren. Delvis lite missfärgad i marginalerna och med enstaka lagerfläckar. *300

Uppbyggelseskrift som avslutas med att "Fadren öppnade dörren, alla ljusen woro tända; och hwar och en igenkände sin jul-gåfwa".

9. *Desert på jul-gröten* 1767/8. [=rubrik]. Sthlm, Kongl. finska boktryckeriet, 1767. 4:o. (4) s. Tagen ur band. Oskuren. Med en bläcknumrering nedtill på titelsidan. Något lagerfläckig och med en fukt-rand. *1500

På vers. Med dikter riktade "Til majestätet", "Til adelen", "Til prästerskapet", "Til borgerskapet" och "Til bonden".

10. DICKENS, (C.). *Den besatte och spökhandeln*. En fantasi för jultiden, af Carl Dickens. Sthlm, Hörbergiska boktryckeriet, 1849. 12:0. 104 s. + DICKENS, (C.). *Småskrifter*. 1:1, III-V. Uppsala, Wahlström & c., 1853. 12:0. (2),74 + (2),131-153 + (2),36 + 43 + 65 s. Brunt hklbd från 1900-talets första hälft med svagt rödstänkta snitt. Titelbladet till det första arbetet med några småfläckar och revor i häftningen. Inlagan ställvis lite snävt skuren och med sporadiska tidningsbevillningsstpl. Fuktfläckar i nedre marginalen på s. 49-50. I det andra arbetets sista del är titelbladet lätt solkigt, ett brunt fält på s. 15-16, några kraftiga fuktfläckar i nedre marginalen på s. 23-43 och några mindre bruna fläckar överst i inre marginalen på s. 49-59. Del 1:2 och II av det andra arbetet saknas! *1500

Furuland Bibliografi över svenska skönlitterära häftesserier E:27 för det första arbetet som utgavs av Alb. Bonniers förlag och ingick i den "Europeiska följetongen. Tidskrift för utländsk roman-litteratur". Översatt av Nils Ignell. Originalen "The haunted man and the ghost's bargain" utkom 1848. Arbetet var den sista av Dickens fem julberättelser, den mest kända är väl "A christmas carol" som även utgavs i svensk översättning av Bonniers. "Småskrifter" gavs ut av F. & G. Beijer.

11. (EKBOHRN, C. M.) *Jul-bocken*. Handbok för trefnad och nöje under julen. Innehållande: sång-, dans-, pant- och andra lekar, julklappsverser, alfabetiskt ordnade, gröt-rim, gåtor, skämtsamma dikter, ordspråk m.m. Samlade och utgifne af Carl Johan Ståhl. Sthlm, N. Marcus, 1854. 16:0. (4),204 s. & 1-2,5-6 s. litograferade musiknoter. Häftad i samtida brunt omslag. Revor i ryggen. Delvis oup-skuren. Lagerfläckig och med enstaka små fuktfläckar i marginalerna. Ett blad med musiknoter saknas tyvärr. *500

Bland musiknoterna märks till exempel "Räfven raskar öfver isen". Carl Magnus Ekbohrn (1807-81) började sin karriär som betjänt och författare av tillfällighetsvers, om vilket Bernhard von Beskow i ett brev till Tegnér skriver: "En oförmodad meteor på den poetiska horisonten har visat sig här, nämligen en dräng, som skriver vers". Journalist, boktryckare och tullman var också några yrken Ekbohrn prövade på, men det var som lexikograf han gjorde sig känd genom sina förklaringar över främmande ord, vilken utkom första gången 1868.

12. *En liten jul-klapp*, för aderton öre. Sthlm, L. L. Grefing, 1755. 4:0. (16) s. Tagen ur band. Lätt fläckig och delvis loss i ryggen. *1500

1787 utkom en ny upplaga med titeln: "En liten jul-klapp, för två schillingar", även den anonymt. Med insprängda dikter.

Här diskuteras med omständig skämtsamhet bland annat ordet julklapps etymologi och svårigheten att utvälja lämpliga julklappar.

13. FLOBECK, Z. *Praktisk lärobok i fyrverkerikonsten*. Andra upplagan, tillökt och förbättrad. Med 2:ne plancher. Örebro, N. M. Lindh, 1823. 8:0. (4),76 s. & 2 utvikbara grav. plr. Tagen ur band och med gamla grönstänkta snitt. Planscherna med revor i vikningarna. Bra ex. *6000

Första upplagan trycktes i Lund 1819.

14. GULLBERG, H. *Den heliga natten*. Lund, Berlingska boktryckeriet, 1951. 13,(2) s. Häftad. Omslaget med ljusrand. Med en liten svag fläck på s. 13. *275

Ett utdrag ur diktsamlingen "Andliga övningar" från 1932. Den första skrift som trycktes med typsnittet Berling antikva, tecknat av Karl-Erik Forsberg. Berlingska stilgjuteriets lilla jul- och nyårshälsningskort bifogat.

15. GULLBERG, SOFIE. *Runor på bautastenar*. Gåtor att tyda julafton samt fyra poetiska stycken. Sthlm, I. Marcus, 1867. 16:0. 32 s. Enkelt klottryggbd från 1900-talets första hälft med titeltext i svart på främre pärm. Det tryckta gröna omslaget medbundet och med liten reva. Lätt lagerfläckig på sina håll. *600

Leijonhufvud & Brithelli Kvinnan inom svenska litteraturen s. 84. Sofie Gullberg (född Pikulell 1821) var "vaccinatrix" och gav även ut en roman och flera diktsamlingar. Sammanlagt 20 rimmade gåtor avtrycks, liksom en inledande dikt "Julafton 1867" och fyra andra dikter med titlarna "Brunkebergsheren", "Lycksökaren", "En ungarls mysterier" och "Min Stockholmsresa".

16. HAGBERG, LOUISE. *Forna dagars jul i Bjuråker*. Särtryck ur Fataburen 1919. Sthlm, 1919. s. 28-64. Häftad. Omslaget med några små revor. Dedikation till U. T. Sirelius. *200

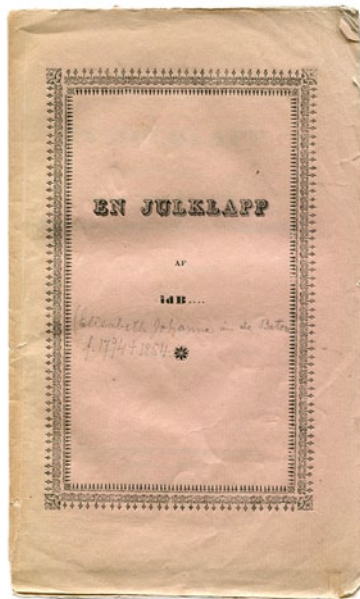
"Följande skildring grundar sig på muntliga meddelanden från i socknen (byarna Avholm, Björsarvet, Brännås, Fagerfall, Kyrkbyn, Lia, Norrdala, Stråsjö och Svedjebo) boende eller födda personer i 50-90 års åldern." Etnologen Louise Hagberg (1868-1944) är kanske mest känd för sin monografi "När döden gästar" som utkom 1937.

17. HALLMAN, J. G. *Juledags-prädikan öfwer ewangelium: Luc. 2 v. 1-20*, som föreställer riset af Isai släkte, och telningen af hans rot; hållen åhr 1751 uti S:t Hedwig Eleonoræ kyrko. Sthlm, P. J. Nyström, 1755. 4:o. (4), 128 s. Tagen ur band. Gamla stänkta snitt. Bra ex. *500

Hallman var kyrkoherde i Hedvig Eleonora och far till Carl Israël Hallman.

18. (INDEBETOU, ELISABETH JOHANNA) *En julklapp innehållande valda äldre och nyare charader, logogrypher och anagrammer samlade och utgifne af i d B.....* Uppsala, Wahlström & c., 1847. 12:o. (4), 64 s. Häftad, oskuren och delvis ouppskuren i blekt rosa tryckt omslag. Författarnamnet skrivet med blyerts på främre omslaget. Omslagsryggen med lite skador nedtill och en reva som går in på främre omslag. Rättelse i texten på s. 36. *900

Leijonhufvud & Brithelli Kvinnan inom svenska litteraturen s. 92. Enligt dem ska förordet vara underteckat "Elise", i detta exemplar står i stället "Utgifvarinnan". Elisabeth Johanna Indebetou (1794-1854) var dotter till godsägaren Carl Göran Indebetou (eller In de Betou) och född på Beckershof i Södermanland.

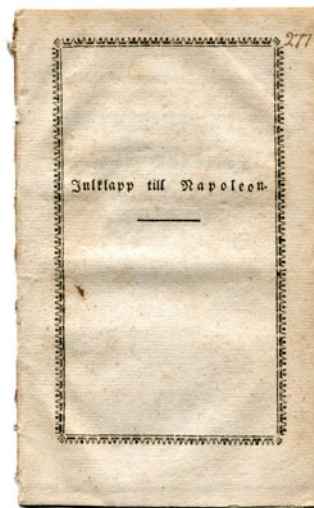

19. (INDEBETOU, ELISABETH JOHANNA) *En julklapp innehållande valda äldre och nyare charader, logogrypher och anagrammer samlade och utgifne af i d B.....* Uppsala, Wahlström & c., 1847. 12:o. (4), 64 s. Tagen ur band. Gamla blåstänkta snitt. Enstaka fläckar. En rättelse i bläck på s. 36. På sista sidan ett par minimala bläckfläckar. *400

Leijonhufvud & Brithelli Kvinnan inom svenska litteraturen s. 92. Enligt dem ska förordet vara underteckat "Elise", i detta exemplar står i stället "Utgifvarinnan". Elisabeth Johanna Indebetou (1794-1854) var dotter till godsägaren Carl Göran Indebetou (eller In de Betou) och född på Beckershof i Södermanland.

20. (JACOBSSON, C. F.) *Humoristiska piller att taga på julgröten*, eller julklappar till alla, höga som låga; af Jeremias Lunkentus. Sthlm, H. G. Nordström, 1832. 8:o. 48 s. Marmorerat pappbd från 1900-talets första hälft med svart titeletikett av skinn på främre pärmen (Hedberg). Det tryckta gråpappersomslaget medbundet. Författarnamnet skrivet i bläck på titelbladet. Genomgående lätt lagerfläckig. Trevligt ex. *1400

På omslaget är tryckt "Julklappar" inom ovalt ramverk. Författaren var av judisk börd och hette före sitt kristna dop Phais Jacobsson. Han skrev ett antal av sin samtid mycket uppmärksammade paskiller. Hans julklappar på vers föräras bland annat ett flertal av samtidens kända män och kvinnor, liksom Stockholms krogar och dagblad.

21. *Jern-buren; julklapp till Napoleon*. Öfwersättning. Sthlm, A. Gadelius, 1813. 8:o. 11 s. Tagen ur band och med det ursprungliga tryckta omslaget. Gammal bläckpaginering. Enstaka lager- och småfläckar. En liten rättelse i bläck på s. 6 respektive 9. *600

Omslaget med titeln: "Julklapp till Napoleon". Den anonyma författaren menade att Napoleon borde

buras in i en järnbur för sina brott mot mänskligheten.

22. *Julaftonen*. Linköping, Petre och Abrahamson, 1821. 4:o. (4) s. Oskuren. Naggad i nedre marginalen och med revor och pappersförluster som följd. *400

Undertecknad "E." Trycket innehåller en dikt med rubriken "Idyll" och berättar historien om Antons och Augustas kärlek. Huvuddelen av handlingen utspelar sig på julaftonen.

23. *Julklapp, innehållande berättelser för äldre och yngre*. Med 9 kolorerade plancher. Göteborg, C. Pettersens lithografiska inrättning och boktryckeri, 1850. 16:o. 76 s. & 9 handkolorerade färglitografiska pl. Ngt nött och solkigt samtida litograferat rött glättat opappbd. Ett försättsblad bortklippt. Ganska lagerfläckig. Bra ex. *2000

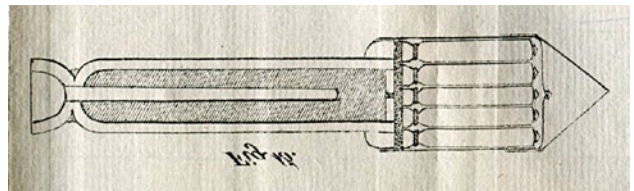
Klingberg & Bratt Barnböcker utgivna i Sverige 1840-89 2265. Innehåller texter som "En nyseeländsk höfding", "Gauchon och jaguaren" och "Elddonet", uppenbarligen översatta från franskan.

24. (KJELLSTRAND, J. F.) *Astræa. Poetisk julgåfva till det täcka könet*. Af J. F. K. Sthlm, J. A. Dahlström, 1855. 8:o. 80 s. Häftad i ett glättat tryckt omslag. Fin inlaga. Med Victor Westerlunds stpl. *400

Detta är en ny upplaga av "Sånger i skogen" som utkom 1854 med författarnamnet utsatt.

25. (KLERCKER, G. af) *Handbok i lust-fyrverkeriet för artillerister och konstlärare*. Af G. af K. Kristianstad, F. F. Cedergréens boktryckeri, 1829. 8:o. (4), 201, (1) s. & 3 utvikbara litograferade pl. Samtida hfrbd med hårt nött rygg och infärgade snitt. Pärmhörnen stukade och ryggskinnet skadat upp- och nedtill. Mindre fuktfläck i yttermargin-

alen fram till s. 10 och pappersförlust i nedre ytterhörnet på s. 147. För övrigt bra inlaga med endast enstaka småfläckar. *7500

Göran af Klercker (1798-43) slutade sin karriär som kapten vid Vendes artilleriregemente och två av hans söner blev också artillerister. För att undvika olyckshändelser i samband med det tämligen vådliga arbetet att tillverka fyrverkerier, fastslås i några regler mot slutet, till exempel: "Böra framför allt inga slurfaktiga eller druckna arbetare användas och den noggrannaste ordning iakttas under arbetet, hvilket, då det sker i stort, bör verkställas efter en förut uppgjord plan, så att hvarje slags arbete göres på en gång [...] hvarigenom vinnes, utom tid och materialier, äfven enformighet i arbetet och lättnad uti tillsynen".

26. *Konsten att fiska sig en rik och vacker man. Julklapp till fruntimmer*, som gerna vilja gifva sig. Såsom motstycke till *Konsten att göra ett rikt parti*. Fri öfversättning. Sthlm, Elméns & Granbergs tryckeri, 1835. 12:o. (2), 53 s. Tagen ur band och insatt i ett marmorerat omslag i gammal stil. Med gammalt stänkt övre snitt. Lite lagerfläckig. *1250
I titeln och texten omnämns ett annat arbete av samma författare, "Konsten att göra ett rikt parti", som föreliggande skrift ska vara en kommentar till. Tolv egenskaper som en blivande make ska kunna uppvisa listas och förklaras, bland annat "en full kassa, och rika slägtningar", "en god - åtminstone böjlig karakter", "en liten portion förstånd" och "en stor portion tålmod". Slutligen påminns om en gammal sanning: "det är mycket lättare att göra eröfringar, än att behålla dem".

27. [Lagerlöf] *1001 böcker för Sveriges ungdom*, valda och sammanställda av Helja Jacobson, Malmö stadsbibliotek, och Anna Landergren, Stockholms stadsbibliotek, jämte Julklapps-boken, ett barndomsminne av Selma Lagerlöf. Stockholm, Åhlén & Åkerlunds offsettryckeri, 1933. VIII, 62, (2) s. Klammerhäftad. Stämplrar från Fritzes bokhandel på omslaget. *900

Afzelius Selma Lagerlöfs bibliografi 502. Selma Lagerlöfs berättelse upptar s. II-VII. Den återutgavs 1945 i "Från skilda tider" och 1969 i "Ett Märbackabarn". En folder med information om Ungdomens bokveckas pristävlan och en folder med "Ungdomsböcker julen 1933" är bilagda.

27.

28. LILJA, N. *Julboken*, innehållande en samling ringdansar, pantlekar, barnsånger, visor och sagor, upptecknade i Skåne. Sthlm, A. Bonniers förlag, (1865). 16:o. 80 s. + *Ny dröm- och spåbok*, eller underwisning i flera olika spådomskonster med kort, jemte ett förr okänt sätt att spå i kaffe. Köping, J. F. Säfberg, 1870. 16:o. 64 s. Hårt nött samtida brunt hfrbd med sparsamt guldornerad rygg och lite solkiga snitt. Frampärmen med en knäck i nedre ytterhörnet. Första arbetet något solkigt och fläckigt. Titelbladet uppfodrat och den övre marginalen bortklippt. Gröna fläckar på s. 12 och lång reva i innermarginalen på s. 31-32. Sista sidan i andra arbetet med omslagsrester vid ryggen. Tillskrift "af Thorsten Steffenburg 8/9 1874" på baksidan av andra titelbladet. *2500

En ny upplaga av "Julboken" utkom 1876. Nils Lilja (1808-79) blev 1829 student vid Lunds universitet. Han studerade botanik och ägnade sig även åt blomsterodling och fröhandel. På grund av knappa tillgångar och en ögonsjukdom var han tvungen att ge upp studierna. Från 1843 var han klockare i Billinge socken. Nils Lilja gav ut flera botaniska verk bland annat "Skånes flora". Han skrev även poesi och populärvetenskapliga verk och blev filosofie hedersdoktor i Göttingen 1865.

29. LIUNGMAN, W. *Julbocken och dess ursprung*. Djursholm, 1945. 25 s. Klammerhäftad. Litet runt svart klistermärke på främre omslag. *150

Publicerades i första årgången av tidskriften "Bäckhästen" ur vilken denna upplaga sannolikt är ett särtryck. "Svenskt biografiskt lexikon" skriver "I den av L som ensamutgivare redigerade o bekostade tidskriften Bäckhästen (1945-46) inflöt i det brokiga innehållet flera uppsatser av L om aktuella forskningsproblem, däribland Julbocken och dess ursprung, som har nära anslutning till L:s tidigare stora undersökning om traditionsvandringar Euftrat-Rhen. Han redogör för julbockens olika skepnader, följer rottrådar till Främre Orienten o menar, att den som maskeradfigur nått Skandinavien innan

Nikolausupptågen kommit till Nordtyskland. Härmed avfärdar han antagandet, att julbocken skulle uppkommit ur den fängslade djävulsfiguren i Nikolaus följe".

30. NILSSON, M. P:SON. *Folkfester och julseder*. Särtryck ur Svenska folket genom tiderna. Vårt lands kulturhistoria i skildringar och bilder. Malmö, u.å. s. 379-400 & 3 plr. Häftad. Omslag med antydan till ljusränder. *150

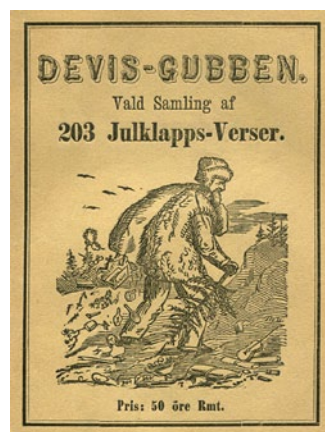
31. *Ny, tydlig och beqwämlig almanach för december eller julmånaden af innewarande år 1827*. Sthlm, Marquardska boktryckeriet, 1827. 16:o. (8) s. Tagen ur band och tryckt på blåtonat papper. Råkanter i nedre marginalen. Bra ex. *500

Klemming & Eneström Sveriges kalendariska litteratur II, s. 30. Sista sidan med texten "Något om gamla och nya stilen".

32. *Nyårs-vandringen* eller inställelsen för Pontius Pilatus. Tragisk mosaik i 1 akt. Sthlm, Marquardska boktryckeriet, 1826. 8:o. 15 s. Häftad i samtida gråpappomslag. Har varit vikt. *750

Klemming Sveriges dramatiska litteratur s. 237: "tidnings-polemik". "Theatern föreställer ett stort rum uti en förnäm herres hötel, excellensen, sittande på en stol, samtliga tidningarne inkomma på en rad, hållande hvarandra uti rockskjörten, under mycket djupa bugningar, sjungandes musiken till Kapten Krak". Det finns en skillingtrycksvisa om "Kapten Krak" tryckt 1825. Bland tidningarna märks "Argus", "Journalen", "Stockholms dagblad", "Stockholms posten" och "Kometen".

33. (PHILIPSSON, J.) *Devis-gubben. Vald samling af tvåhundra tre julklapps-verser*, (till större delen af skämtsamt innehåll). Utgifven af julbocken. Göteborg, Handelstidningens bolags tryckeri, 1865. 16:o. (8),84,(3) s. Häftad i tryckt illustrerat gult omslag. Främre omslags nedre yttre hörn med liten pappersförlust. Sista bladen nästan helt loss. Bra ex. *800

De sista tre sidorna med förlagsreklam. Författaren hade tidigare utgivit en samling julklappsverser under titeln "En vän i viken" 1851 respektive 1859. Underhållande liten skrift med (något anakronistiska) julklappsrim till de mest osannolika attiraljer, som till exempel tandpetare-tui och rökmössa.

Obs! För mera be-
 quämlighets skull äro rubrikerna
 i alfabetisk ordning.

34. *Rim-tusse. En samling af 200 alldeles nya de-
 viser till julklappar*, till största delen af skämtsamt
 innehåll. En liten hjälpreda på julafton, under värsta
 brådskan. Köping, J. F. Säfberg, 1876. 16:o. 128
 s. Häftad. Det ngt naggade tryckta främre omslaget
 medföljer löst, det bakre saknas. Lite loss i häftnin-
 gen och med spridda fläckar. Pappersförlust i mar-
 ginalen på s. 47-48 och 51-52. Sista bladet loss. Ur
 Gunnar Brusewitz bibliotek. *500

"Med ett par guttaperchagaloscher. Med tillhjälp af dess fo-
 draler, / som kosta blott 4 riksdaler, / så tyst som en tjuf uti
 natten / du kniper den dyrbara skatten."

35. (RYDQVIST, J. E.) *Manuskript till julklapps-
 vers* daterad 1837. 20,5x13,5 cm. (1) s. Ur auto-
 grafsamlingen på Segersjö. *400

Julklappsvers "på en nåldyna, till Marie R. [Rydqvist]" Johan
 Erik Rydqvist (1800-77) var bibliotekarie vid Kungliga bib-
 lioteket, språkforskare och ledamot av Svenska akademien.

36. (RYDQVIST, J. E.) *Manuskript till julklapps-
 vers* daterad 1848. 6x20,5 cm. (2) s. Ur autograf-
 samlingen på Segersjö. *500

Julklappsvers "på en pappershållare, med en hjort ofvanpå,
 julklapp till Marie Rydqvist 1848". Johan Erik Rydqvist
 (1800-77) var bibliotekarie vid Kungliga biblioteket, språkfor-
 skare och ledamot av Svenska akademien.

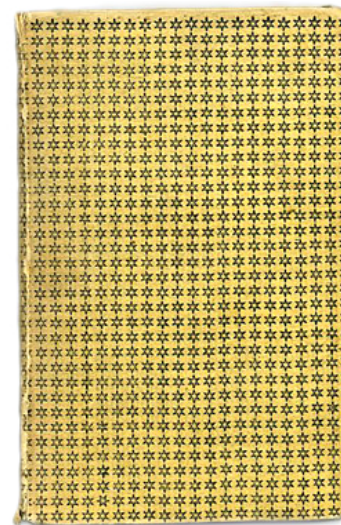
37.

37. *Småttingarnes julklapp*. Berättelser för snälla
 barn. Med fyra kolorerade planscher. Sthlm, S.
 Flodins boktryckeri, 1868. 32:o. 32 s. & 4 hand-
 kolorerade färglitografiska plr. Ngt nött tryckt
 opappbd med några små fuktfläckar. Ryggen lite
 naggad upp- och nedtill. Pärmhörnen stötta. Fin
 inlaga. Bra ex. *1500

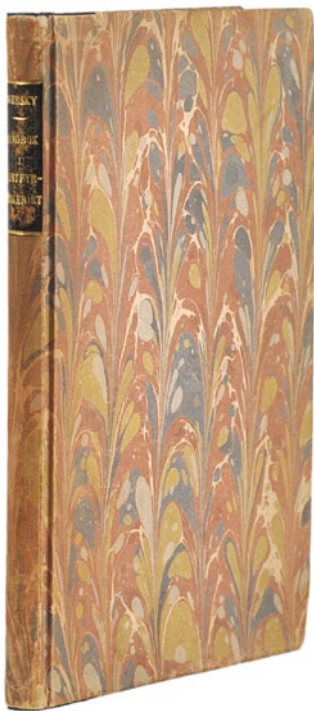
Klingberg & Bratt Barnböcker utgivna i Sverige 1840-89
 4011. Trevlig miniatyrbok. Med åtta små berättelser med titlar
 som "Fogelspråket", "Gossen och fiolen", "Tiggerskan" och
 "Gudmor med riset".

38. WALLMARK, P. A. *Nyårsgåfva till damer och
 kavaljerer*, för år 1803. Sthlm, C. Delén, 1802.
 12:o. (6),161,(1) s. & 2 grav. plr. Ngt nött samtida
 stjärnmönstrat pappbd. Ryggen med en liten skada
 nederst och den främre yttre falsen med en liten
 spricka överst. Rester av gamla inklistrade bokauk-
 tionsetiketter på insidan av främre pärmen och
 försättsbladet. Inlagan ngt lager- och småfläckig.
 Med C. Eichhorns exlibris. Från Ericssberg. *4500

Ur innehållet: "Zelomir, eller den lyckliga grottan", "Hymn
 till ordet ja, vid en förlovning", "Naturens tre riken", "Pun-
 schvisa" och "I fru G. E. L-s stambok", det sistnämnda är
 skrivet till Gjörwells dotter Gustafva Eleonora Lindahl.

39. WEBSKY, M. *Handbok i lustfyrverkeriet* för dil-
 ettanter och vänner af denna konst. Öfversättning
 efter femte original-upplagan. Västerås, D. Tors-
 sell, 1847. 8:o. 127 s. & 3 plr, varav 2 utvikbara.
 Klotförstärkt marmorerat pappbd från mitten av
 1900-talet med lite repig grön titeletikett och stänk-
 ta snitt (Sture Fransson). Bra inlaga med ett par
 gamla lagade övre ytterhörn på s. 61-63. *5000
 Utgavs på N. F. Kjerrströms förlag i Stockholm.

39.

40. *Westanstjernen*. Pendant till Dahlgrens Af-tonstjerna. Julklapp till Linköpingsboerna af D. Patrigh. Linköping, A. Petré, 1833. 8:o. (4),27 s. Tagen ur band. Lite loss i häftningen och aningen lagerfläckig.

*600

Med tryckt dedikation till fabrikören John Swartz. Författarnamnet sannolikt en pseudonym. Delvis skriven i brevform och med lyckligt slut: "Och nu kom fadren och sade till sin son: jag har ingen annan julklapp åt dig än mitt samtycke att ega Laura – om hon älskar dig – och återge dig din förlorade vän".

41. WÄGNER, ELIN. *Nyårsnatten 1943-1944*. Separattryck ur Hyltén-Cavalliusföreningens årsbok 1944. Växjö, Nya Växjöbladets boktr., 1945. (2),21-25 s. Häftad.

*225

Elin Wägners betraktelse i krigets skugga är framför allt fokuserad på jordbruket och hennes oro över den förödelse som människan har orsakat den odlingsbara jorden.

42. (ZETTERSTRÖM, C.) *Om julhögtiden i Norden*, dess ålder och upphof, samt de åtskilliga bruk och plägseder, som utmärkt densamma i äldre och nyare tider. Aftryck ur Allmänna journalen 1820 nr 3-6. Särtryck ur Fataburen [1927]. Sthlm, 1928. s. 181-92. Klammerhäftad. Med dedikation till U. T. Sirelius.

*225

Utgiven med en inledning av E. N. Hammarstedt. Carl Zetterström (1767-1829) var professor i medicin i Uppsala och framstående boksamlare. Han donerade sitt stora bibliotek till sin hembygd i Jämtland och det återfinns i dag i Östersund.

43. (ÖBERG, L. T.) *Oumbärlig jul-handbok*; innehållande etthundradefyratio julklapps-verser, jemte en kort teckning af julens firande på landet; en samling grötrim; några valda jullekar och pantutlösningar, m.m. Med några vänners biträde utgifven af Axel I Ståhl. Sthlm, Theodor Öbergs förlag, (1847). 12:o. (4),86 s. Tagen ur band. Gamla stänkta snitt. Några spridda fläckar. Med några gamla tuschmarkeringar på de sista sidorna. Möjligen saknas ett sista blad med impressum.

*500

Trycktes i flera upplagor, detta är sannolikt första upplagan och den andra utkom samma år, den tredje 1849, den fjärde 1850 och den femte 1851. Axel I. Ståhl var en pseudonym för förläggaren Ludvig Teodor Öberg (1820-60). Under denna pseudonym gav denne ut en mängd populärt hållna småskrifter, bland vilka kan nämnas sångsamlingen "Filikromen". Innehåller allehanda muntra rim och verser på julens tema och på s. 43-46 en liten text om julfirande på svensk landsbygd. Bland de många gamla grötrimen som avtrycks kan nämnas: "En svensk har denna gröten kokt, och icke någon ryss / den smakar bra, men bättre dock en vacker flickas kyss".

44. (ÖBERG, L. T.) *Oumbärlig jul-handbok*; innehållande etthundradefyratio julklapps-verser, jemte en kort teckning af julens firande på landet; en samling grötrim; några valda jullekar och pantutlösningar, m.m. Med några vänners biträde utgifven af Axel I. Ståhl. Femte upplagan. Sthlm, P. A. Huldbergs boktryckeri, 1851. 16:o. 128 s. Aningen nött mörkgrönt samtida halvsaffianbd med sparsamt gulddornerad rygg och gröna snitt. Ryggen med litet nagg överst. Titelbladet med en fuktfläck upptill. Gammal lagning i nedre yttre hörnet på s. 15. Enstaka småfläckar. Med en svag namnteckning, Hjalmar Sandberg.

*1500

Första och andra upplagan utkom 1847, den tredje 1849 och den fjärde 1850. Axel I. Ståhl var en pseudonym för förläggaren Ludvig Teodor Öberg (1820-60). Under denna pseudonym gav denne ut en mängd populärt hållna småskrifter, bland vilka kan nämnas sångsamlingen "Filikromen". Innehåller allehanda muntra rim och verser på julens tema och på s. 51-55 en liten text om julfirande på svensk landsbygd. Bland de många gamla grötrimen som avtrycks kan nämnas: "En svensk har denna gröten kokt, och icke någon ryss / den smakar bra, men bättre dock en vacker flickas kyss".